

luna dixisse potest, *Anima illius in eo est. Sed tamen Scriptura tacet, si egressa est aut revera anima. Cæteri vero sex mortui, quibus nec egressæ animæ, nec reverte sentiantur, sine ulla hinc ambiguitate præstant quod mortui sint, et divina operatione resuscitati sint.*

CAPUT XIII. — De solis eclipsi in passione Domini.

Solis defectio juxta carnem, non ut solet, quando luna accenditur, facta erat; sed in plena luna, scilicet quinta decima die mensis, ne casu putaretur fuisse, quod evenerat: et tantam lucem solis media die tenebræ obscuraverunt, ut per tres illas horas defectiois, stellæ in cælo visæ sint (*Luc. xxiii, 44, 45*).

CAPUT XIV. — De corporibus sanctorum venientibus de monumentis suis post resurrectionem Domini.

Sancti venerunt de monumentis suis post resurrectionem Domini (*Matth. xxvii, 52, 53*): sed rursus in monumenta, quomodo et de Moyse meminimus, rediierunt; ubi resurrectionem omnium novissimam expectant, ut Apostolus ait: *Hi omnes testimonio fidei probati inventi sunt, non acceperunt remissionem a Deo pro nobis melius aliquid providente, uti ne sine nobis consummarentur* (*Hebr. xi, 39, 40*). Si igitur isti et Moyses his resurgere, in hac ostensione utique, et in novissima sanctorum resurrectione, credendi sunt, dum semel mortem sibi inditam Adæ delicto gustaverunt? Sed hoc absit a catholica fide ut semel morientem bis credat quis resurgere. Nisi forte his mori Moysen et istos aliquis dicat. Sed nusquam de his scribitur, qui sic apparuerunt, resurrexerunt; sed aut vivere, aut apparuisse, vel de sepulchris exisse. Nomen autem resurrectionis in iis, qui post mortem in vita hac conversati sunt, aut in Domini solius, aut in futura omnium resurrectione ponitur. Talis autem apparitio istorum, nec ad vitam humanam, neque ad resurrectionem futuram pertinet; sed ad confirmationem dominicæ resurrectionis, et ad credulitatem resurrectionis animarum ex inferis, talis apparitio animos movet. Sicut in resuscitatis mortuis similitudo tantum, non mors continua fieri

cernitur; ita et in his similitudo resurrectionis, non ipsa resurrectio ostendebatur. De continua enim morte nullus ad vitam indeciduum, nisi Dominus, usque ad novissimam diem revertitur; et a vera resurrectione nunquam in mortem iterum aliquis retrahitur.

CAPUT XV. — De cibo Domini post resurrectionem.

Hinc autem carnalem cibum qualiter resurrectionis caro susceperit, docti requirunt, dum resurrectura corpora spiritualia esse cuncti fideles sciunt, ut dicitur, *Resurgat corpus spirituale* (*I Cor. xv, 44*). Quapropter resurgant corpora non gustatura, sano sensu creditur possibilitatem edendi cibos, si necesse foret, habitura. Hæc Dei exempla minime denegant, ut Angeli juxta illicem Mambre (*Gen. xviii, 8, 9*). Sed hoc non ut nos ruminatos cibos stomacho et intestinis coæferunt, sed statim ut accepta, velut videntur, degustant, in spirituales naturam, non ex parte, sed tota transformant.

CAPUT XVI. — Petrus paralyticum restituit.

Convenientia de Spiritu sancto in columba super Christum, et in igne super Apostolos perscripta sunt, et quando diximus de divisione linguarum et de virtutibus Apostolorum post acceptam Spiritum, in excitatione eleemosynarum et paupertatis professione, quando Petrus paralytico dixit, *Surge et ambula* (*Act. iii, 6*), Magistri præceptum servans: *Nolite habere aurum, neque argentum* (*Matth. x, 9*), dum soli Deo servius de iniquo mammona expeditus fuerat, verbo imperii morbo ligatum cito solvebat.

CAPUT XVII. — Virtus Petri.

Ecce quanta est apostolica virtus in Christo, sanum Ananiam dum Petrus arguit per sermonis tantum imperium, morte ligavit (*Act. v, 4, 5*); et Tabitham mortis vinculo ligatam, eadem imperii potestate dissolvit (*Id. ix, 40*). Ideoque prius Ananias et Saphira in conspectu Ecclesie cito mortui sunt, ut apostolica auctoritas quanta esset ostenderetur; et quam magnum peccatum esset, quod oblatum est iterum ab Ecclesia retrahere, monstraretur, et cæteri exemplo hujus castigarentur.

ADMONTIO

DE SEQUENTI OPUSCULO.

Non Augustini, sed Alcuini est isthæc de Benedictionibus Jacob patriarchæ questio expositioque historica et allegorica, decerpta nimrum ex ipsius libro Quæstionum in Genesim. Quanquam etiam apud Hieronymum sub iisdem ac totidem fere verbis in opusculo, quod item Quæstionum in Genesim inscribitur, expositionem priorem reperias; posterioris vero expositionis partem postremam apud Gregorium in libris Moralium in Job. Imo utraque ex integro, sed ordine nonnihil diverso, atque aliquot permutatis vocibus, habetur in tertio libro Commentariorum in Genesim, qui Eucherio Lugdunensi tributi olim falso fuere, editique in Bibliotheca Patrum.

DE BENEDICTIONIBUS

JACOB PATRIARCHÆ.

Quid intelligendum est de benedictionibus, quibus Jacob patriarcha benedixit filios suos? An historice vel allegorice intelligendæ sint, dum dicit, *Congregamini, filii Jacob, ut annuntiet vobis quæ ventura sunt in novissimis diebus* (*Gen. xlix, 2*): et si videtur ex his verbis magis allegoriam sonare quam historiam? Resp. Utrunque vero, et historiam et allegoriam: historiam de divisione terræ repromissionis, quæ di-

visiones dividendæ erant nepotibus eorum; et allegoriam de Christo et de Ecclesia in novissimis temporibus futura. Sed prius historię fundamenta ponenda sunt, ut aptius allegoriæ culmen priori structuræ superponatur.

Ruben primogenitus meus, tu fortitudo mea, principium doloris mei: prior in donis, major in imperio. Effusus es sicut aqua, non crescas; quia ascendisti ex-

bile patris tui, et maculasti stratum ejus (Gen. iii, 4) (a). Est autem sensus hic: Tu es primogenitus meus, major in liberis, et debebas, juxta ordinem nativitatis tuæ, hæreditatem quæ primogenitis jure debebatur, sacerdotium accipere et regnum. Hoc quippe in portando honore et prævalido robore demonstratur. Verum quia peccasti, et quasi aqua quæ quolibet vasculo non tenetur, voluptatis effusus es impetu; idcirco præcipio tibi ut ultra non pecces, sisque in fratrum numero, pœnas peccati luens, quod primogeniti ordinem perdidisti. [Principium autem doloris est omnis primogenitus, quia pro eo commoventur viscera parentum (b)]. « Simeon et Levi fratres, vasa iniquitatis bellantia. In consilium eorum non veniat anima mea, et in cœtu illorum non sit gloria mea: quia in furore suo occiderunt virum, et in voluntate sua suffoderunt murum. Maledictus furor eorum, quia pertinax; et indignatio eorum, quia dura. Dividam eos in Jacob, et dispergam illos in Israel » (Ibid., 5-7). Significat autem non sui consilii fuisse, quod Sichem et Emor fœderatos viros interfecerunt, et contra fas in pacis et amicitiarum tempore sanguinem fuderunt innocentem, et quasi quodam furore, sic crudelitate raptati, muros hospitæ urbis everterunt (Id. xxxiv, 26). Unde dicit, *maledictus furor eorum, quia pertinax, et reliqua. Et dispergam illos in Israel.* Levi enim hæreditatem propriam non accepit, sed in omnibus sceptris paucas urbes ad inhabitandum habuit (Josue xxi). De Simeone vero in libro Jesu scriptum est, quod et ipse propriam funiculum non acceperit, sed de tribu Juda quiddam acceperit (Id. xix, 1, 2). *Juda, te laudabunt fratres tui: manus tuæ in cervicibus inimicorum tuorum; adorabunt te filii patris tui. Catulus leonis Juda; ad prædam. Fili mi, ascendisti, requiescens accubuisti ut leõ, et quasi læna. Quis suscitabit eum? Quia Juda confessio sive laus interpretatur, recte scribitur de Juda, confitebuntur tibi fratres; vel, laudabunt te.* Et licet de Christo grande mysterium sit, tamen secundum litteram significat, quod per David stirpem generarentur reges, et quod adorarent eum omnes tribus. Non enim ait, filii matris tuæ; sed, *filii patris tui.* Et quod sequitur, *Ad prædam, fili mi, ascendisti,* ostendit eum captivos populos esse ducturum, et juxta intelligentiam sacriorem ascendisse in altum, et captivam duxisse captivitatem. Sive, quod melius puto, captivitas passionem, ascensus resurrectionem significat. *Alligans ad vineam palium suum, et ad vitem asinum suam.* Quod videlicet pullum asinæ, cui supersedit Jesus (Joan. xii, 14), hoc est Gentilium populum, vineæ Apostolorum, qui ex Judæis sunt, copulaverit; et ad vitem, sive, ut in Hebræo habetur, *Soreth* (c), id est electam vitem, alligaverit asinum cui supersedit, Ecclesia ex nationibus congregata. Quod autem dicit, *Fili mi,* conversionem ad Christum de ipso Juda facit, et quod Christus sit universa facturus. [Quod autem dicitur, *Non auferetur sceptrum de Juda, et dux de femoribus ejus, donec veniat ille qui mittendus est; et ipse erit expectatio gentium* (Gen. xlix, 8-14): significat quod non deficerent principes de tribu Juda usque ad tempus, quo natus est Christus, qui missus a Patre expectatio est gentium (d).] « Zabulon in littore maris habitabit, et in statione navium, pertingens usque ad Sidonem. Issachar, asinus fortis accubans inter terminos: vidit requiem quod esset bona, et terram quod optima; et supposuit humerum suum ad portandum, factusque est tribus serviens » (Ibid., 13-15). Quia supra Zabulon dixerat, quod maris magni littora esset possessurus, Sidonem quoque et reliquas Phœnicis urbes contingeret, nunc ad mediterraneam provinciam redit,

¹ Ms. Corb.: *Quod autem dicit, Fili mi, apostrophen ad ipsum Judam facit.*

(a) Ex Hieronymo, lib. Quæst. in Genesim.

(b) Hæc non sunt Hieronymi.

(c) Leg. *Sorec*: sic enim vitis hebræice appellatur.

(d) Non sunt hæc Hieronymi.

et Issachar, qui juxta Nephtalim pulcherrimam in Galilæa regionem possessurus est, benedictione sua habitatorem facit. Asinum autem osseum vel fortem vocat, et humerum dicit supposuisse ad portandum; quia in labore terræ et vehendis ad mare, quæ in finibus suis nascebantur, plurimum laboraret, regibus quoque tributa comportans. Aiunt Hebræi per metaphoram significari, quod Scripturas sanctas de die ac nocte meditans studium suum dederit ad laborandum: et idcirco ei omnes serviunt, quasi magistro dona portantes. *Dan judicabit populum suum sicut et alia tribus in Israel. Fiat Dan coluber in via, cerastes in semita, mordens ungulas equi, ut cadat ascensor ejus retro. Salutare tuum expectabo, Domine* (Gen. xlix, 16-18). Samson juxta in Israel de tribu Dan fuit (Judic. xiii, 2). Hoc ergo dicit: Nunc videns in spiritu comam nutrire Samsone nazareum tuum, cesisque hostibus triumphare, quod in similitudinem colubri regulique obsidens vias nullum per terram Israel transire permittat; sed etiam si quis temerarius, virtute sua quasi velocitate equi confusus, eam voluerit prædonis more populare, non effugere valebit. Totum autem per metaphoram serpentis et equitis loquitur. Videns ergo tam fortem nazareum tuum, quod ipse propter meretricem mortuus est, et moriens nostros occidit inimicos (Id. xvi, 30), putavi, o Deus, ipsum esse Christum Filium tuum: verum quia mortuus est, et non resurrexit, et rursus ductus est Israel in captivitatem; alius mihi Salvator mundi et mei generis prestolandus est, ut veniat cui repositum est, et ipse expectatio gentium. *Gad accinctus præliabitur ante eum, et ipse accingetur retrorsum* (Gen. xlix, 19). Significat, quod Gad, Ruben, et dimidia tribus Manasse ad ilios, quos trans Jordanem in possessionem dimiserat, post quatuordecim annos revertens, prælium adversus eos gentium vicinarum grande repererit, et victis hostibus fortiter dimicaverit. Lege Jesum Nave et Paralipomenon. *Nephtalim, cervus emissus dans eloquia pulchritudinis; sive, Nephtalim ager irriguus* (Ibid., 21). Utrumque significat Hebræum verbum, Aiala Seluha. Significat autem, quod aquæ calidæ in ipsa nascentur tribu, sive quod super lacum Genesar fluento Jordanis esset irriguus. Hebræi autem volunt propter Tiberiadem, quæ Legis videbatur habere notitiam, agrum irriguum et eloquia pulchritudinis prophetari. Cervus autem emissus temporaneas fruges et velocitatem terræ uberius ostendit. Sed melius si ad doctrinam Salvatoris cuncta referamus, quod ibi vel maxime docuerit Salvator, ut in Evangelio quoque scriptum est (Matth. iv, 15, 16). « Filius meus Joseph accrescens, Filius meus accrescens et decorus aspectu: filiæ decurrerunt super murum; sed exasperaverunt eum, et jurgati sunt, invideruntque illi habentes jacula. Sedit in forti arcus ejus, et dissoluta sunt vincula brachiorum et manuum ejus per manus potentis Jacob. Inde pastor egressus est lapis Israel » (Gen. xlix, 22-24). O filii Joseph, qui tam pulcher es, ut te tota de muris et turribus ac fenestris puellarum Ægypti turba prospectet, inviderunt tibi, et ad iracundiam te provocaverunt fratres tui, habentes livoris sagittas et zeli jaculis vulnerati. Verum arcum tuum et arma pugnandi posuisti in Deo, qui fortis est pugnator: et vincula tua quibus te fratres ligaverunt, ab ipso soluta sunt et disrupta, ut ex tuo semine tribus nascatur Ephraim fortis et stabilis, et instar lapidis durioris invicta, imperans quoque decem tribubus Israel. *Benjamin lupus rapax, mane comedit prædam, et vespere dividet spolia* (Ibid., 27). Quam de apostolo Paulo, quæ dicta sunt, manifestissima sit propheta, omnibus patet; quod in adolescentia persecutus sit Ecclesiam, in senectute prædicator Evangelii fuerit. Hebræi autem ita dixerunt: Altare in quo immolabantur hostiæ, et victimarum sanguis ad basin illius fundebatur, in parte tribus Benjamin fuit: hoc, inquit, significat, quod sacerdotes immolant mane hostias, ad vespere dividunt ea quæ sibi ex lege collata sunt; lupum sanguinarium, lupum voracem

super altaris interpretatione ponentes, et spoliorem divisorem super sacerdotibus, qui servientes altari vivunt de altari (a). Hæc autem historice.

Spiritualiter autem in Ruben prioris populi Judæorum ostendit esse personam, cui a Domino dicitur, *Israel primogenitus meus* (Gen. xlix, 3; Exod. iv, 22). Etenim juxta quod primogenito debebatur, ipsius erat accipere sacerdotium et regnum. Additur, *in virtus mea*. Utique quod ex ipso populo fundamentum fidei, ex ipso virtus Dei, qui est Christus, advenit. Quomodo autem ipse sit principium dolorum, nisi dum Patri Deo semper irrogaverit injuriam; dum convertit ad eum dorsum, et non faciem? Iste prior in donis, quia primam ipsi crebita sunt eloquia Dei (Rom. iii, 2), et legislatio, et Testamentum sive promissio. Iste major imperio; utique pro magnitudine virium quia copiosius cæteris in hoc sæculo populus idem regnavit. Effusus est autem sicut aqua, peccando in Christum, quæ vasculo non tenetur: voluptatis effusus est impetu, et idcirco addidit, *Ultra non creascat*; quia populus ipse postquam in universo orbe dispersus est, valde imminutus est. Sed quare talia meruit, ita subiect: *Quia ascendisti cubile patris tui*. Primogenite autem plebis audaciam prædicat, quæ ascendit cubile patris sui, et maculavit stratum ejus, quando corpus dominicum, in quo plenitudo divinitatis requiescebat (Coloss. ii, 9), raptum in cruce suspendit, et ferro commaculavit. *Simeon et Levi fratres, vasa iniquitatis bellantia*. Per Simeon et Levi Scribæ et Pharisei et Sacerdotes Judaici populi intelliguntur. De Simeone enim Scribæ erant Judæorum, de tribu vero Levi principes sacerdotum, qui consilium fecerunt ut Jesum dolo tenerent et occiderent. De quo consilio dicit, *In consilium eorum ne veniat anima mea*: horrebatur enim tanta scelera, quæ novissimis temporibus facturi erant Judei. *Quia in furore suo occiderunt virum*: id est Christum, de quo dicitur, *Ecce vir, Oriens nomen ejus* (Zach. vi, 12); et alibi, *Femina circumdabit virum* (Jerem. xxxi, 22). *Suffoderunt murum*: id est, illum spirituum fortissimum murum, qui custodit Israel, lancea confoderunt. *Maledictus furor eorum, quia pertinax*: utique quando furore accensi et ira, obtulerunt Christum Pontio Pilato, dicentes, Crucifige, crucifige. *Et indignatio eorum, quia dura*: dum Barabbam latronem peterent, et principem vitæ crucifigendum postularent. *Dividam eos in Jacob, et dispergam illos in Israel*: quia nonnulli ex ipsis crediderunt, quidam in infidelitate permanserunt. Dicuntur enim divisi ii, qui ab eis separantur, et veniant ad fidem; dispersi autem, quorum patria tempore subverso, per orbem terræ incredulum genus spargitur. *Juda, te laudabunt fratres tui*. Per hunc Judam verus confessor exprimitur Christus, qui ex ejus tribu secundum carnem est genitus. Ipsum laudabunt fratres sui: Apostoli scilicet et omnes coheredes ejus, qui per adoptionem Patris, filii Dei effecti sunt, et Christi fratres per gratiam, quorum ipse est Dominus per naturam. *Manus tuæ in cervicibus inimicorum tuorum*: eisdem enim manibus atque eodem crucis tropæo et suos textit, et inimicos et adversarios potestates curvavit. Juxta quod et Pater promittit ei dicens, *Sede ad dexteram meam, donec ponam inimicos tuos scabellum pedum tuorum* (Psal. cx, 1, 2). *Adorabunt te filii patris tui*: quando multi ex filiis Jacob adorant eum, per electionem gratiæ salvi facti (Rom. xi, 5). *Catulus leonis Juda*: quando nascendo factus est parvulus, sicut scriptum est, *Parvulus natus est nobis* (Isai. ix, 6). *Ad prædam, filii mi, ascendisti*: id est, ascendens in crucem, captivos populos redemisti; et quis ille contrarius invaserat, tu moriens eripuisti: denique rediens ab inferis, ascendisti in altum, captivam duxisti captivitatem (Psal. lxxvii, 19; Ephes. iv, 8). *Requiescens accubisti, ut leo*: manifestissime Christus in passione accubuit, quando inclinato capite tradidit spiritum; et quando

in sepulcro securus, velut quodam corporis somno quievit. Sed quare ut leo, et velut catalus leoni? In somno enim suo leo fuit, quando non necessitas, sed potestate hoc ipsum complevit, sicut ipse dicit: *Nemo tollit a me animam meam, sed ego pono eam* (Joan. x, 18). Quod vero addit, *Et ut catalus leoni*: inde enim mortuus, unde natus. Bene ergo Christus ut leo quievit, qui non solum mortis acerbissimam non timuit, sed et in ipsa morte mortis imperium vicit. Quod autem dicit, *Quis suscitabit eum?* quis nullus nisi ipse, juxta quod ipse ait: *Somnia temptum hoc, et in triduo resuscitabo illud* (Id. ii, 19). *Non deficiet dux de Juda, et reliqua*. Hoc manifestissime ad Judam refertur. Diu enim fuit ex semine illius intemerata apud Judæos successio regni, donec Christus nasceretur, sicut supra diximus. *Aligam et vineam pullum suum*. Pullus suus populus ex Gentibus, cui adhuc nunquam fuerat Legis onus impositum. Hunc copulavit ad vineam, ad Apostolos scilicet qui ex Judeis sunt. Nam vinea Domini Sabaoth domus Israel est (Isai. v, 7). *Et ad vitem asinam suam*. Ipse dicit, *Ego sum vitis vera* (Joan. xv, 1). Ad hanc ergo vitem alligat asinam suam, synagogam tardigradam scilicet, et gravi Legis pondere depressam. *Levi in vino stolam suam*: sive carnem suam in sanguine passionis, sive sanctam Ecclesiam illo vino, quod pro multis effunditur in remissionem peccatorum. *Et in sanguine vestis pallium suum*. Pallium Gentes sunt, quas corpori suo junxit: sicut scribitur, *Vivo ego, dicit Dominus, nisi hos omnes induam sicut vestimentum*. *Pulchriores oculi ejus vino*. Oculi Christi Apostoli sunt et Evangelistæ, qui lumen scientiæ Ecclesiæ præstant: quorum præcepta austeritatem vitæ prisce Legis superant, quia longe leviora sunt. *Et dentes ejus lacte candidiores*. Dentes præceptores sunt sancti, qui præcipient ad erroribus homines, et eos quasi comedendo in Christi corpus transmittunt. Candidiores autem effecti sunt doctores Ecclesiæ lacte veteris Legis. *Zabulon habitabit in littore maris; et in statione navium*. Zabulon interpretatur Habitaculum fortitudinis, et Ecclesiam significat. Hæc in littore maris habitat et in statione navium, ut creditibus sit refugium, et periclitantibus demonstret fidei portum. Hæc contra omnes turbines sæculi inconcussa firmitate solida spectat naufragium Judæorum, et hæreticorum procellas, qui circumferantur omni vento doctrinæ; quorum etsi tunditur fluctibus, non tamen frangitur. *Pertendit autem usque ad Sidonem*, hoc est, usque ad Gentes. Legitur etiam in Evangelio inde assumptos esse Apostolos aliquos, et ipsis locis Dominum sæpe docuisse, sicut scriptum est, *Terra Zabulon, et terra Nephtalim, populus qui sedebat in tenebris, vidit lucem magnam* (Isai. ix, 1, 2; Matth. iv, 15, seq.). Sidon interpretatur Venator vel venatrix. Venatores qui sunt, nisi Apostoli? Qui, et supra diximus, ex illis locis assumpti sunt, de quibus dicitur: *Mittam venatores multos, et venabuntur vos in omni monte* (Jerem. xvi, 16). *Issachar asinus fortis*. Issachar qui interpretatur Merces, refertur ad populum Gentium, quem Dominus sanguinis sui pretio mercatus est. Illic Issachar asinus fortis scribitur, quia prius populus gentilis quasi brutum et luxuriosum animal nullaque ratione subdit, sed postmodum jugum disciplinæ evangelicæ libenter portavit. *Hic accubans inter terminos, vidit requiem quod esset bonum, et terram quod optima* (a). Inter terminos autem cubare, est præstolatio mundi sine requiescere, nibilque de iis, quæ nunc versantur in medio, querere, sed ultima desiderare. Et fortis asinus requiem et terram optimam videt, cum simplex gentilitas idcirco se ad robur boni operis erigit, quia ad æternæ vitæ patriam tendit. Unde etiam apponit humerum suum ad portandum, quia dum ad promissam requiem pervenire desiderat, cuncta mandatorum onera libenter portat. Unde facius est tributis serviens, hoc est, Christus

(a) HODOLQUE EX HIERONYMO.

(a) Ex Gregorio, lib. 1 Moral., cap. 6.

regi suæ fidei dona et operum honorum offerens munerâ. *Dan judicabit populum suum sicut alia tribus in Israel. Fiat Dan coluber in via, cerastes in semita, et reliqua.* Dicunt quidam (a) Antichristum per hæc verba et prædici de ista tribu futurum, pro eo quod hoc loco Dan et coluber asseritur et mordens, et quod inter tribus Israel primus Dan ad aquilonem castrametatus est (Num. 11, 25), illum significans qui se in lateribus aquilonis sedere dicit, et de quo figuratiter dicit propheta, *A Dan auditus est fremitus equorum ejus* (Jerem. viii, 16). Qui non solum coluber sed etiam cerastes vocatur. *Κέρατα* enim græcè cornua dicuntur. Serpens ergo ille cornutus esse perhibetur, per quem digne Antichristus asseritur, quia contra vitam fidelium cum morsu pestiferæ prædicationis armabitur etiam cornibus potestatis. Quis autem nesciat semitam angustioiorem esse quam viam? Fit ergo Dan coluber in via, quia in præsentis vitæ latitudine eos ambulare provocat, quibus quasi parcendo blanditur: sed in via mordet, quia eos quibus libertatem tribuit, erroris sui veneno consumit. Fit

(a) Ex Gregorio, lib. 31. Moral., cap. 10.

cerastes in semita, quia quos fideles reperit, et sese inter angusta præcepti cœlestis itinera constringentes, non solum nequitia callidæ persuasionis impetit, sed etiam terrore potestatis premit; et in persecutionis languore, post beneficia fictæ dulcedinis, exercet cornua potestatis. Equus iste cujus ungulas cerastes mordere dicitur, hunc mundum insinuat, qui per elationem suam in cursu labentium temporum spatat. Et quia Antichristus extremam mundi hujus apprehendere nititur, cerastes iste equi ungulas mordere perhibetur. Ungulas quippe equi mordere est extrema sæculi feriendo contingere. *Ut cadat ascensor ejus retro*¹. Plebs infidelis Judæa, erroris sui laqueis capta, pro Christo Antichristum expectat. Bene Jacob eodem loco repente in electorum vocem conversus est dicens, *Salutare tuum expectabo, Domine*: id est, non sicut infideles Antichristum; sed eum qui in redemptionem nostram venturus est, verum credo fideliter Christum. Amen.

¹ In Ms. Corb sic desinit: *Ascensor equi est quisquis iniquitatibus hujus mundi extollitur, qui retro cadere dicitur.*

ADMONITIO

IN LIBRUM QUÆSTIONUM VETERIS ET NOVI TESTAMENTI.

Hoc opus Augustino abjudicant eruditi quique. Nec injuria sane, quandoquidem res ratioque docendi, ut de stili distantia nihil dicamus, procul abhorret a S. Doctoris ingenio et fide. In quæstione secunda dicitur Deus, ut diaboli præsumptionem non potestate sed ratione destrueret, materiam condidisse, quæ esset rerum confusio, ex qua faceret mundum. In Q. decima tertia infantes qui in Sodomis cum parentibus perierunt, a gehenna liberos esse, quia in aliena causa occisi sunt, absolute pronuntiantur. Quo loco Quæstionem auctor, quisquis est, originale peccatum inficiari videbatur Bellarmino. Et revera ad hanc ipsam quæstionem respondens Alcuinus in opere super Genesim, interrog. 103, cum alioquin iisdem, quæ hic leguntur, verbis usus fuerit, nequaquam tamen originalis peccati reatum dissimulavit: *Nonne, ait, provisum est illis, ne diu viventes exempla sequerentur patrum; et ut levius in futuro crucientur, vel omnino non, aliena causa occisi?* In Q. vicesima prima, et quadragesima quinta, contendit auctor, mulierem non esse creatam ad imaginem Dei: contra quam docet Augustinus in lib. 3 de Genesi ad litt., cap. 22. In Q. vicesima tertia non patitur quidquam difficultatis, ut Augustinus, circa originem animæ. Q. vicesima septima non Samuelem a pythionissa excitatum, sed ejus spectrum sive diabolium Saûli apparuisse sic asserit, ut falsam et absurdam esse velit aliam opinionem: quam tamen pulchrè congruere sacris Scripturis ostendit Augustinus in lib. 2 Quæst. ad Simplicianum. Q. quadragesima prima illud Geneseos, *Spiritus Domini ferebatur super aquas*, pugnat ne intelligatur de Spiritu sancto, de quo passim ab Augustino explicatur. Q. quadragesima tertia vehementer improbat votum Jephthæ, quem facinosum appellat, nullumque justitiæ testimonium habere dicit, cum is tamen inter insignes viros laudetur in Epistola ad Hebr., cap. 11. In Q. quadragesima sexta nota ignorantia aut stultitia condempnat eos, qui dicunt Samuelem functum officio sacerdotis, quod ipse cum aliis plurimis sentit Augustinus in lib. 17 de Civit. Dei, cap. 4. In Q. quadragesima octava de Filio Dei loquitur more Arianorum. Q. quinquagesima sexta dicit immerito quibusdam videri (quod tamen Augustino etiam visum est) Joseph esse filium Heli et Jacob, unius secundum naturam, alterius secundum Legem. Q. quinquagesima nona quod apud Joannem dixit Dominus, *Spiritus ubi vult spirat*, vult de vento interpretandum esse, non de Spiritu sancto: cum Augustinus aliter interpretetur. Q. centesima octava multis conviciis insectatur eos, qui volunt Hebræos dictos ab Heber, non ab Abraham: at Augustinus in lib. 2 Retract., cap. 16, et de Civitate Dei lib. 16, cap. 11, eam sequitur sententiam. Q. centesima nona incumbit ut suadeat Melchisedech non hominem fuisse, sed Spiritum sanctum, ipsumque in oblatione dici summum sacerdotem improbat. Q. centesima decima quinta dicit Abrahamum cum patre suo idola coluisse: contra Augustinus, in lib. 16 de Civit. Dei, cap. 13. In Q. centesima decima sexta ille pascha a passione, Augustinus vero ab hebræa voce transitum significante censet fuisse appellatum, in Epist. 53 ad Januarium, n. 2. Præterea Pelagianam heresim quæstiones aliquot respiciunt Lovaniensium Theologorum judicio, veluti Quæst. septuagesima nona, octogesima, octogesima tertia, etc. Perpaucæ demum sunt, quæ non aliqua ex parte pugnent in Augustini doctrinam; ut superfluum sit his addere, quod hujus operis prolixi nullam S. Doctor mentionem facit in libris Retractorum, cum illic diligenter Quæstionum libros alios recensent.